

LIETUVA

Nr. 23

CHICAGO, ILL., PETNYCIA, 9 Birželio (June) 1899 m.

Metas VII

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

The Lithuanian Weekly

"LIETUVA"

Published at Chicago, Ill., every Friday

Executes all kind of Job Printing and translating in Lithuanian, Polish and English languages.

Subscription \$2.00 per year

All communications must be addressed to

A. OLSZEWSKI,
924 33rd St., Chicago, Ill.
Sub-Sta. No. 60.

Nedėlinis laikraštis

"LIETUVA"

Išleista kas Petnyčia Chicago, Ill.

Kasduoju ant metų:

AMERIKOJE.....\$2.00

UŽMARE.....\$3.00

"Lietuvos" spausdintuvė spausdina visokius Knigas, Konstitucijas ir visokius kitus drukus lietuviškai, lenkiškai ir angliskai. Darba atlieka gražiai, greitai ir pigiai.

Užsaisant "Lietuvą" ir priimančiant pinigų už ją, kaip ir su visais kitais reikaliais, visada reik uždegti šio žodį:

A. OLSZEWSKI,

924 33rd St., Chicago, Ill.
Sub-Sta. No. 60.

Politiszkos žinios.

Amerika.

Wiltys amerikoniškų komisorių ir kariaunos wirszininkų, kurie tikėjosi, kad arba filipiniečiai, susitikimuiš pergalėti, priims be tolesnės karės amerikonių sanlygas, arba taps galutinai pergalėti ir suvaldyti, neišsipildė. Aguineldo atsiųsti ant tarybų komisoriai, teisybė, gyrė amerikonišką konstituciją, pagyrė net pasiulytas sanlygas, kurios gal but naudingos wien amerikoniams, bet negalėjo suprasti, kodėl amerikonių, garsindami sawę liuosybės nesziotojais, nori jun gą uždeiti ant sprando filipiniečių, kurie, ant iszgwimo liuosybės teip ilgai kariawo prieš Iszpanijos jungą? Filipiniečių komisoriai iszkeliawo isz Manillės ir tolesnės tarybos likosi pertrauktos. Kaslink raportų garsinawo po laikraszczius Amerikos rando, tai juose sunku teisybę atrasti: wieną dieną amerikoniški jenerolai žada į porą sanwaiczjų paimti filipiniecius teip, kad jie turės pasiduoti; kita dieną wėl pasirodo, kad tas netikėt nepasisekė, bet amerikoniškų kariaunos wirszininkas reikalauja naujos kariaunos, kadangi su ta, kokią turi, negali filipiniečių įveikti. Ant tų prieštaraujančių žinių pasirėmę Amerikos gywentojai nežino nieko mislyti apie wisą karės wediną: arba Amerikos kariaunos wadawai nestowi teip augzstai, kaip priderėtų, arba filipiniečiai daug iszmintingesi, negu tie wadawai juos apszaukia. Kadangi musziuose amerikonių uweuja filipiniecius, tai isz to aiszku, kad Amerikos kareiwiai narsus ir drąsus, tikt mat jų wadawai nemoka priderancijai ypitybes kareiwų isznaudoti, o per tai ne gal ir sawo pažadėjimų iszpildyti. Dabar amerikoniškai stengiasi iszwalyti nuo pasikėlėlių pussalį Morong, kur buwo pusjegos jenerolo Pia dėl Pilar. Amerikonizski jenerolai žadėjo ji priwersti su sawo kareiwais pasiduoti, bet, kaip wisur, teip ir czia nepasisekė: filipiniečiai, pirma negu amerikonių spėjo kelią užstoti, pasitraukė į ziaurais. Ant salos "Negros" pasikėlėliai užmuszė wieną amerikonišką oficerą ir du kareiwus. Už tai amerikoniškų kariaunos wadawas atkerszyjo iszdegindamas czielą eilę kaimų ir suszaujdamas kelias deszimtis paimtų gywentojų gal wisai nekaltų. Czia maizstai buwo pasioliowę, per suszaujimą gal nekaltų žmonių, gal wėl pakilti. Pasikėlimą prieš amerikonių rengeją: gywentojai Suluh salę.

Ant Kubos maizstai prieš amerikonių jau prasidėjo. Tuli kubanizskos kariaunos wadawai pasitraukė su sawo žmonėmis į kalnus, ir pradėjo jau sawo darbą. Amerikonai mat perimdami buwasias iszpanizskas waldybas, perima ir nuolatinius maizstus. Ar juos mokės geriaus negu Iszpanija suvaldyti, parodys tą ateitis.

Wokietija ir Iszpanija.

Tarybos tarp Wokietijos ir Iszpanijos kaslink pasilikusių dar Oceanų iszpanizskų waldybų pasibaigė: waldybas tas Iszpanija parduoda Wokietijai už 18 milijonų markių. Waldybos tos yra tai salos: Marijanizskos, Karolinizskos ir Pelew, iszėjus salos Guam, kuri, pagal padarytą tarp Iszpanijos ir Amerikos sandarą, patenka Amerikai. Wisos tos naujos Wokietijos waldybos užima plotą 1000 anglizskų mylių, gywentojų gi ant jų yra 45000. Tokiu budu Wokietija mat ant tiek padidino sawo waldybas. Australijoj; jai, apart dabar nuo Iszpanijos nupirktų, priguli: dalis didžiausios Australijos (apart jos sausžemio) salos Naujos Gwinejos, Bismarko archipelagas ir kelios mažesnės salų grupos; ant Samoa salų, kur susipyko su Amerika, teipogi Wokietija turi tulas tiesas, kurių jos priešais uždinti negali. Iszpanijos parlamentas sutartį jau užwirtino — Wokietijos parlamentas dar ji nebuwo perkratinejama, bet nors ras uemažai priešininkų, nieks neabejoja, kad ji užwirts, kadangi, nors wisos tos salos neturi didelės ekonomizskos wertes, bet karės laike ar tai už pasidalinimą Chinų, arba jeigu iszpultų, ko rodosi labai geidžia Amerikos szowinistai, kariauti su Amerika, Wokietijos laiwynė turės gerą poziciją ar tai ant užpuolimo, ar ant pasilėpimo. Žinoma, portus Wokietija sudrutis, parengs twirtynis. Iszpatinimas wokizskų waldybų, užėmimas buwasių iszpanizskų waldybų ir tai ant kelio isz San Francisco į Filipinus, teisybė, nepatinka amerikoniškiems szowinistams, bet jie jau turės sutikti su atliktu darbu. Wokietija pirkti tas salas turėjo jau seniai pripažinti tiesą, kada pora metų atgal susierzino su Iszpanija už Karolinizskas salas ir tuos nesutikimus abidwi pasitadawo ant popiežiaus nusprendimo, kurį iszsirinko už santikos sūdių: popiežius pripažino tas salas Iszpanijai, bet jeigu jas kada toje turėtų parduoti, tai prie pirkimo Wokietija turi pirmutinytą. Isz to mat dabar abidwi pusės ir pasinaudojo. Isz didelių buwasių kitą kart iszpanizskų waldybų pasiliko prie jos dabar tikt arti Iszpanijos šanzijos Kanarizskos salos ir Fernando Po, Afrikos, kitas gias ar per karę spėjo nužudyti, arba parduoti; amerikoniškų waldybų pacois iszsiluosawo, bet dabar tarp jų apsiereizkė noras susijungti wėl su Iszpanija ant atsigynimo, jeigu Suwienytos Wieszpatystės bandytų iszpanizskas Amerikos republikas prartyti.

Holandija.

Sandaros kongresas traukiasi toliaus, bet wargiai ar ant jo priims kokius nors swarbesnius dalykus; gal susirinkusiems pasiūks ziek tiek padaryti žmonizskeni karės wediną, apsaugoti nuo plėšimo isziwerziųjų priešingos pusės kareiwų priwatizską sawasti. Atskirose komisijose tuom tarpu užgyrė uždruoti wartoti karę anglijonų wartojamas kulkas "dum-dum" wadinamas, kurios teip baisias padaro žaizdas, kad mažai isz paszautų kas iszgyjau; teipogi užgyrė kuo mažiausiai wartoti eksploduojančias kulkas, uždraudė mėti isz balionų ant miestų wisokias eksploduojančias medegas. Amerikonai ir italijonai užmėnė prie užgimusių nesutikimų, idant wiesz patystės kreiptusi prie santikos sudos. Komisijoj amerikonišką užmanymą newa priėmė, bet ir tą wargiai bo užgirs wisizskai ant w-

sinntė 1894 m. ant Welnio salos. Daugumas tų dokumentų pasirodė ne Dreyfuso rašyti, bet kitų oficerų, kaip antai: pabėgusio isz Prancuzijos Esterhazio, teipogi pulkauniko du Paty de Clam; taisai likosi jau suaresztuotais ir pasodytas į kalinį į tą patį kambarį, kuriame prieš. prowa sėdėjo Dreyfas. Kaip tali laikraszczių parduoda, bus po sudu atiduotas ir jenerolas Mercier, buwęs karės ministeris, per kurio prisidėjimą nekaltas Dreyfus likosi teip sunkiai nubaustas. Sudas galutinai užgyrė Dreyfuso prowa atnaujinti iszsdawę paliepią pargabeanti jį į Prancuziją. Nieks neabejoja, kad jis taps iszteisintu. Jo užtaryją, pulkauninką Picquart, nekaltai pasodytą į kalinį, tuom tarpu paleido; teipogi nekaltai, už reikalawimą teisingo sudo, nubausztas garsus raszjas Zola, kurisai buwo apšleids Prancuziją, grįžta atgal. Ką tikt pasibaigė Paryžiaus kita politizska prowa—perdėtinio patrijotų ligos Derouledo, kurisai, po iszrinkimui dabartinio Prancuzijos prezidento, įėjus į kariaunos kazarmes, kalbino kareiwus neklausyti naujai iszrinkto prezidento, bet jį praszalinti per rewoluciją nuo urėdo. Sude Deroulede ne tikt prisipažino, bet dar gyrėsi tuom. Sudas jį iszteisino. Nekaltai mat Dreyfas nubaudė, o kaltą Deroulede iszteisino! Taisai su sawo szalininkais tuojaus pasistengė atmokėti, keldamas naujus sumizmus.

Kaip paprastai, teip ir szimet, prezidentas keliawo ant parengtų netoli Paryžiaus arklių lenktynių. Wažiuojant per miestą, buwo dar sziaip teip, nors ir mieste pasamdyti Deroulede ir jo szalininkai walcioja kolkio wažiuojant prezidentą. Ant wietos lenktynių, kada prezidentas nžlipo ant sau paskirtos tribunos, Deroulede, Drummondo ir rojalistų draugai, arba gal jų papirkti, stengėsi prisigriebti tribunos, ant kurios stowėjo prezidentas ir norėjo jį sumuzti, tikėdami, kad per Loubeto prisidėjimą Dreyfuso prowa likosi atnaujinta. Policijai su dideliu wargu pasisekė nužudyti minios prezidentą apginti. Wienas wienok antisemitas (žydų priešas), grafas Christiani, parlamento pasiuntinys prisigriebė ant prezidento tribunos ir su lazda numuszė jam nuo galvos skrybėlę. Grįžtant nuo lenktynių, prezidentą pasamdytos minios apmėtė supuwusiais kiausziniais. Daug tumulantų su plėšimo isziwerziųjų priešingos pusės kareiwų priwatizską sawasti. Atskirose komisijose tuom tarpu užgyrė uždruoti wartoti karę anglijonų wartojamas kulkas "dum-dum" wadinamas, kurios teip baisias padaro žaizdas, kad mažai isz paszautų kas iszgyjau; teipogi užgyrė kuo mažiausiai wartoti eksploduojančias kulkas, uždraudė mėti isz balionų ant miestų wisokias eksploduojančias medegas. Amerikonai ir italijonai užmėnė prie užgimusių nesutikimų, idant wiesz patystės kreiptusi prie santikos sudos. Komisijoj amerikonišką užmanymą newa priėmė, bet ir tą wargiai bo užgirs wisizskai ant w-

Isz Lietuvos.

Izs Wilkawiszko pawieto, Suwalkų gub.

Nekurių gminų ukininkai padarė ant gminos susirinkimų nusprendimus, kad šanzijos gminose karczemos, alinės, degtinės sudėjimai per szwentas dienas wisai butų uždaryti, kad jų newalis but atidaryti nė ant wienos adynos; dabar mat tokios wietos szwontoms dienomis tikt per diemalįstą esti uždarytos. Gerai butų, kad wisos lietuwizskos gminos ir walszczių teip nuspręstų, o geriausiai butų, kad lietuwiai wisai mestų gerę tą kareizską degtinę—tada wisos anos jos wietos pardawimo pacois uždarytų. Terp urėdininkų Wilkawiszkyje dabar pasirodė didelis triukzmas. Wieną isz jų, p. Hermaną, suėmė. Tas p. Herman yra kal'inamas už tai, kad jis padavė neteisėgai į kariumengę waikną, turintį "dawadą" 2 skyrius, ir reikalawo nuo to waiknio 250 ar 300 rublių, žadėdamas jį atliuosuoti nuo kariumenės. To waiknio tėwas, Juszka, dasižinojęs, kad kito sunus, turintis "dawadą" 3 skyrius, yra paleistas nuo kariumenės, siulė Hermanui 200 rublių, bet, sziam reikalaujant daugiau, padavė skundą. 14 d. Balandžio buwo Wilkawiszkyje gubernatorius su 2 urėdininkais daryt rewiziją pawieto biure. Pabuweis keletą dienų, iszwadawo. Žemskių wirszininkų Selesniewui liepė atisakyti nuo tarnystos. Dabar ir pawieto wirszininkas yra labai nusiminęs, nės ir pats prisijaučia ešes kyszis už atliuosawimą nuo kariumenės. 18 d. Balandžio buwo Wilkawiszkyje tardytojas, paskirtas atlikti ypatingai swarbių reikalų. Klausinėjo Juszką, kuris buwo padavęs skundą už neteisėgą paėmimą jo sunaus į kariumengę, ir Glinką, kuris iszliuosawo sunų už pinigų. 3 d. Gegužio m. wėli atsilankys tardytojas; yra szukkti: pawieto wirszininkas, kamisorius, gydytojai—wis, ką buwo prie priėmimo losininkų į kariumengę. Tuom tarpu pawieto wirszininkas ir daktaras wažinėja po pawietą ir gerinasi tiems, kurių buwo paėmę pinigų už atliuosawimą nuo kariumenės, ir praszų jų, kad tardytojui klausinėjant, nieko blogo ne pasakotų nė ant wirszininko, nė ant kitų. Kas toliaus bus, prasziszu wėliaus.

Isz Liepojaus, Kurszėj.

Pirmose dienose Kowo įsėdo garliawų 80 darbininkų lietuwų isz Telszių ir Reseinių pawieto. Juos nusamdė wienas dwardonis nuo Berlyno, prižadėdamas mokėti ant mėnesio po 9 rubl. ir už kelį ten ir atgal sugrįžti. Tankiai atsitinka, kad iszbuwas darbininkams paskirtą laiką, wokiecziai stengiasi užlaikyti juos wisokiais budais ant tolesnio laiko. Kratos apsiestojo, bet lietuwiai nenusiramino dar isz iszszgzczių ir iki ziol nesupranta, kas tai dedas, kad žandarai teip siunta ir wargina nekaltus žmones. Isz sumitų tikt du tepaleido: G-ki, kaip iszdawusi kitus ir S-nį, kaip sumitą per klaidą. Žandarai įjeszko Juozapą Petrulio ir niekaip surasti negali. Jei yra toksai pasaulyje, tegul saugojas. Latwiams tapo daleista nauja draugystės norinczių wesi, arba tektėti. Kiekwienas sanarys, įmokėjęs prigulinczius mokeszczius, apsiwedant arba isztekkan gauna nuo 300 iki 700 rubl. pasogos. Liepojuje jau keletas tokių draugyszčių atsidengė.

kurie už platinimą lietuwystės pakliuwo į maskolių nagus ir szadien wargata toli nuo numylėtos sawo tėwynės Lietuvos: newienas isz jų grasina ir baudžia sawo waikus už prigulėjimą prie draugystės skaitanczių lietuwizskų laikraszczių ir knigas. O, neizzmanėliai, jus senukai, kurie stengiatės užkirsti kelią apszwietimui mūsų nuwargintos tėwynės: meldžiū jus, paklausykite, ką ant jus isztarė wiens szio laiko garbingas lietuwizskos dwasios kunigas: "Niekzasas ir beprotis tas, kuris drįsta piktžodžiaut ant mūsų pakliuwusių į nagus persekiojų teisybės; jis nesupranta mūsų pasiszwento." "Niszmintingi tie tėwai, kurie nenorį naudotis isz apszwietimo sawo senelių kalboj skelbiawo, o da neizsmintingesi tie, kurie persekioja sawo waikus, norinczius apszwiesti, ir džiaugiatės isz kanczių sawo mokintojų, kaip dwasizskų teip swietizskų, pasiszwentojų atjieszkoti teisybę sawo numylėtai ir krauju senelių aplaistytai, o sziuose laikuose maskolių neteisėgaiszkriaudžiamai mūsų wisubrangiausiai tėwynei Lietuvai!" Taigi mieli skaitytojai, žwiłterėkim, ar mes einame tokiais keliais, kaip prisako mums mūsų dwasizski ir swietizski wadawai, TRACHOMA wadina. Teisybė, gal pertai su ta liga neleidižia, kad ji, pagal daktarų iszmanymą, užsi-krečziama yra ir daugumai akis paskui pagadina. Lietuwoje ta liga labai iszsiplatiniusi. Iszgydytą daktarai gali, tikt labai ilgai reikia gydytis, bent kelis mėnesius. Tai gi, kas norit keliawt į Ameriką, žiurėkite, kad butumėt sweiki.

Isz Eitkunų, Prusų paru-bežų.

Prusų waldžios dabar labai asztriai peržiūri sweikatą wisų emigrantų keliawjančių į Ameriką: jei tik ką randa nesweiki, tai tuojaus liepia grįžti atgalios. Daugumas turėjo eiti wėl į tėwiszkę tikt dėlto, kad turėjo akį uždėgim, kurį daktarai TRACHOMA wadina. Teisybė, gal pertai su ta liga neleidižia, kad ji, pagal daktarų iszmanymą, užsi-krečziama yra ir daugumai akis paskui pagadina. Lietuwoje ta liga labai iszsiplatiniusi. Iszgydytą daktarai gali, tikt labai ilgai reikia gydytis, bent kelis mėnesius. Tai gi, kas norit keliawt į Ameriką, žiurėkite, kad butumėt sweiki.

Isz Naumieszczių, Suwalkų gub.

Mūsų pawietą maskoliai nori į Siberiją pawersti. Jau keletas metų bus, kaip pradėjo sąjūsi pas mus antsiwywenimo nepatinkančias waldžias maskolius—atpuoliusius nuo stacziosios prawoslawijos. Buwo prisijęti keli teip wadinami szelaputai, o pernai atwarė isz gilumų Maskolijos net apie 40 szeimynų, t. y. apie 150 gudų. Jeigu toliaus teip bus, tai tokius gudus galėsim užkilgiti tukstanczių pawiete skaityti. Dabar tie gudai pas mus wargst, ba, bewiek ubagauja, ale atbuwę sawo korp, gali nuo waldžios gauti žemės, wietas ir liktis ant wertimo mūsų maskolius. Aną starowieriai nuo seniai gywana tarp lietuwų, o mus kalbos neizmoko.

Isz Szusznų parapijos, Sznapilės paw.

Mūsų grynai lietuwizskoj parapijoj, o ypac paszeszupiais, paskutiniomis metais labai sąjudo janimas prie skaitymo lietuwizskų laikraszczių ir knigų. Ragindami wienas kitą prie skaitymo, sudedami pinigų ir sykių parsikwiecziamie isz udrubežio sawo numylėtos laikraszczių, kaip wa: "Ukininką", "Varpą", "Tėvynę", "Tėvynės Szargą" ir kitokius, kuriuos dabar bewiek kiekwienoj grincioj galima užeit.

Tiesą, yra mūsų apygardoj tarp jaunimo tokių, kurie keliasi į "unarg", nenor suprast naudos, kurių apturėtų beskaitydami lietuwizskų laikraszczių ir knigų, skaitė czia wienas isz užmanytųjų pritaikymo maskolizskų literų prie lietuwizskų rasztų, neseniai pasimiręs profesorius Mikucki.

kurie už platinimą lietuwystės pakliuwo į maskolių nagus ir szadien wargata toli nuo numylėtos sawo tėwynės Lietuvos: newienas isz jų grasina ir baudžia sawo waikus už prigulėjimą prie draugystės skaitanczių lietuwizskų laikraszczių ir knigas. O, neizzmanėliai, jus senukai, kurie stengiatės užkirsti kelią apszwietimui mūsų nuwargintos tėwynės: meldžiū jus, paklausykite, ką ant jus isztarė wiens szio laiko garbingas lietuwizskos dwasios kunigas: "Niekzasas ir beprotis tas, kuris drįsta piktžodžiaut ant mūsų pakliuwusių į nagus persekiojų teisybės; jis nesupranta mūsų pasiszwento." "Niszmintingi tie tėwai, kurie nenorį naudotis isz apszwietimo sawo senelių kalboj skelbiawo, o da neizsmintingesi tie, kurie persekioja sawo waikus, norinczius apszwiesti, ir džiaugiatės isz kanczių sawo mokintojų, kaip dwasizskų teip swietizskų, pasiszwentojų atjieszkoti teisybę sawo numylėtai ir krauju senelių aplaistytai, o sziuose laikuose maskolių neteisėgaiszkriaudžiamai mūsų wisubrangiausiai tėwynei Lietuvai!" Taigi mieli skaitytojai, žwiłterėkim, ar mes einame tokiais keliais, kaip prisako mums mūsų dwasizski ir swietizski wadawai, TRACHOMA wadina. Teisybė, gal pertai su ta liga neleidižia, kad ji, pagal daktarų iszmanymą, užsi-krečziama yra ir daugumai akis paskui pagadina. Lietuwoje ta liga labai iszsiplatiniusi. Iszgydytą daktarai gali, tikt labai ilgai reikia gydytis, bent kelis mėnesius. Tai gi, kas norit keliawt į Ameriką, žiurėkite, kad butumėt sweiki.

kurie už platinimą lietuwystės pakliuwo į maskolių nagus ir szadien wargata toli nuo numylėtos sawo tėwynės Lietuvos: newienas isz jų grasina ir baudžia sawo waikus už prigulėjimą prie draugystės skaitanczių lietuwizskų laikraszczių ir knigas. O, neizzmanėliai, jus senukai, kurie stengiatės užkirsti kelią apszwietimui mūsų nuwargintos tėwynės: meldžiū jus, paklausykite, ką ant jus isztarė wiens szio laiko garbingas lietuwizskos dwasios kunigas: "Niekzasas ir beprotis tas, kuris drįsta piktžodžiaut ant mūsų pakliuwusių į nagus persekiojų teisybės; jis nesupranta mūsų pasiszwento." "Niszmintingi tie tėwai, kurie nenorį naudotis isz apszwietimo sawo senelių kalboj skelbiawo, o da neizsmintingesi tie, kurie persekioja sawo waikus, norinczius apszwiesti, ir džiaugiatės isz kanczių sawo mokintojų, kaip dwasizskų teip swietizskų, pasiszwentojų atjieszkoti teisybę sawo numylėtai ir krauju senelių aplaistytai, o sziuose laikuose maskolių neteisėgaiszkriaudžiamai mūsų wisubrangiausiai tėwynei Lietuvai!" Taigi mieli skaitytojai, žwiłterėkim, ar mes einame tokiais keliais, kaip prisako mums mūsų dwasizski ir swietizski wadawai, TRACHOMA wadina. Teisybė, gal pertai su ta liga neleidižia, kad ji, pagal daktarų iszmanymą, užsi-krečziama yra ir daugumai akis paskui pagadina. Lietuwoje ta liga labai iszsiplatiniusi. Iszgydytą daktarai gali, tikt labai ilgai reikia gydytis, bent kelis mėnesius. Tai gi, kas norit keliawt į Ameriką, žiurėkite, kad butumėt sweiki.

Isz Eitkunų, Prusų paru-bežų.

Prusų waldžios dabar labai asztriai peržiūri sweikatą wisų emigrantų keliawjančių į Ameriką: jei tik ką randa nesweiki, tai tuojaus liepia grįžti atgalios. Daugumas turėjo eiti wėl į tėwiszkę tikt dėlto, kad turėjo akį uždėgim, kurį daktarai TRACHOMA wadina. Teisybė, gal pertai su ta liga neleidižia, kad ji, pagal daktarų iszmanymą, užsi-krečziama yra ir daugumai akis paskui pagadina. Lietuwoje ta liga labai iszsiplatiniusi. Iszgydytą daktarai gali, tikt labai ilgai reikia gydytis, bent kelis mėnesius. Tai gi, kas norit keliawt į Ameriką, žiurėkite, kad butumėt sweiki.

Isz Naumieszczių, Suwalkų gub.

Mūsų pawietą maskoliai nori į Siberiją pawersti. Jau keletas metų bus, kaip pradėjo sąjūsi pas mus antsiwywenimo nepatinkančias waldžias maskolius—atpuoliusius nuo stacziosios prawoslawijos. Buwo prisijęti keli teip wadinami szelaputai, o pernai atwarė isz gilumų Maskolijos net apie 40 szeimynų, t. y. apie 150 gudų. Jeigu toliaus teip bus, tai tokius gudus galėsim užkilgiti tukstanczių pawiete skaityti. Dabar tie gudai pas mus wargst, ba, bewiek ubagauja, ale atbuwę sawo korp, gali nuo waldžios gauti žemės, wietas ir liktis ant wertimo mūsų maskolius. Aną starowieriai nuo seniai gywana tarp lietuwų, o mus kalbos neizmoko.

Isz Szusznų parapijos, Sznapilės paw.

Mūsų grynai lietuwizskoj parapijoj, o ypac paszeszupiais, paskutiniomis metais labai sąjudo janimas prie skaitymo lietuwizskų laikraszczių ir knigų. Ragindami wienas kitą prie skaitymo, sudedami pinigų ir sykių parsikwiecziamie isz udrubežio sawo numylėtos laikraszczių, kaip wa: "Ukininką", "Varpą", "Tėvynę", "Tėvynės Szargą" ir kitokius, kuriuos dabar bewiek kiekwienoj grincioj galima užeit.

Tiesą, yra mūsų apygardoj tarp jaunimo tokių, kurie keliasi į "unarg", nenor suprast naudos, kurių apturėtų beskaitydami lietuwizskų laikraszczių ir knigų, skaitė czia wienas isz užmanytųjų pritaikymo maskolizskų literų prie lietuwizskų rasztų, neseniai pasimiręs profesorius Mikucki.

kurie už platinimą lietuwystės pakliuwo į maskolių nagus ir szadien wargata toli nuo numylėtos sawo tėwynės Lietuvos: newienas isz jų grasina ir baudžia sawo waikus už prigulėjimą prie draugystės skaitanczių lietuwizskų laikraszczių ir knigas. O, neizzmanėliai, jus senukai, kurie stengiatės užkirsti kelią apszwietimui mūsų nuwargintos tėwynės: meldžiū jus, paklausykite, ką ant jus isztarė wiens szio laiko garbingas lietuwizskos dwasios kunigas: "Niekzasas ir beprotis tas, kuris drįsta piktžodžiaut ant mūsų pakliuwusių į nagus persekiojų teisybės; jis nesupranta mūsų pasiszwento." "Niszmintingi tie tėwai, kurie nenorį naudotis isz apszwietimo sawo senelių kalboj skelbiawo, o da neizsmintingesi tie, kurie persekioja sawo waikus, norinczius apszwiesti, ir džiaugiatės isz kanczių sawo mokintojų, kaip dwasizskų teip swietizskų, pasiszwentojų atjieszkoti teisybę sawo numylėtai ir krauju senelių aplaistytai, o sziuose laikuose maskolių neteisėgaiszkriaudžiamai mūsų wisubrangiausiai tėwynei Lietuvai!" Taigi mieli skaitytojai, žwiłterėkim, ar mes einame tokiais keliais, kaip prisako mums mūsų dwasizski ir swietizski wadawai, TRACHOMA wadina. Teisybė, gal pertai su ta liga neleidižia, kad ji, pagal daktarų iszmanymą, užsi-krečziama yra ir daugumai akis paskui pagadina. Lietuwoje ta liga labai iszsiplatiniusi. Iszgydytą daktarai gali, tikt labai ilgai reikia gydytis, bent kelis mėnesius. Tai gi, kas norit keliawt į Ameriką, žiurėkite, kad butumėt sweiki.

kurie už platinimą lietuwystės pakliuwo į maskolių nagus ir szadien wargata toli nuo numylėtos sawo tėwynės Lietuvos: newienas isz jų grasina ir baudžia sawo waikus už prigulėjimą prie draugystės skaitanczių lietuwizskų laikraszczių ir knigas. O, neizzmanėliai, jus senukai, kurie stengiatės užkirsti kelią apszwietimui mūsų nuwargintos tėwynės: meldžiū jus, paklausykite, ką ant jus isztarė wiens szio laiko garbingas lietuwizskos dwasios kunigas: "Niekzasas ir beprotis tas, kuris drįsta piktžodžiaut ant mūsų pakliuwusių į nagus persekiojų teisybės; jis nesupranta mūsų pasiszwento." "Niszmintingi tie tėwai, kurie nenorį naudotis isz apszwietimo sawo senelių kalboj skelbiawo, o da neizsmintingesi tie, kurie persekioja sawo waikus, norinczius apszwiesti, ir džiaugiatės isz kanczių sawo mokintojų, kaip dwasizskų teip swietizskų, pasiszwentojų atjieszkoti teisybę sawo numylėtai ir krauju senelių aplaistytai, o sziuose laikuose maskolių neteisėgaiszkriaudžiamai mūsų wisubrangiausiai tėwynei Lietuvai!" Taigi mieli skaitytojai, žwiłterėkim, ar mes einame tokiais keliais, kaip prisako mums mūsų dwasizski ir swietizski wadawai, TRACHOMA wadina. Teisybė, gal pertai su ta liga neleidižia, kad ji, pagal daktarų iszmanymą, užsi-krečziama yra ir daugumai akis paskui pagadina. Lietuwoje ta liga labai iszsiplatiniusi. Iszgydytą daktarai gali, tikt labai ilgai reikia gydytis, bent kelis mėnesius. Tai gi, kas norit keliawt į Ameriką, žiurėkite, kad butumėt sweiki.

Isz Eitkunų, Prusų paru-bežų.

Prusų waldžios dabar labai asztriai peržiūri sweikatą wisų emigrantų keliawjančių į Ameriką: jei tik ką randa nesweiki, tai tuojaus liepia grįžti atgalios. Daugumas turėjo eiti wėl į tėwiszkę tikt dėlto, kad turėjo akį uždėgim, kurį daktarai TRACHOMA wadina. Teisybė, gal pertai su ta liga neleidižia, kad ji, pagal daktarų iszmanymą, užsi-krečziama yra ir daugumai akis paskui pagadina. Lietuwoje ta liga labai iszsiplatiniusi. Iszgydytą daktarai gali, tikt labai ilgai reikia gydytis, bent kelis mėnesius. Tai gi, kas norit keliawt į Ameriką, žiurėkite, kad butumėt sweiki.

Isz Naumieszczių, Suwalkų gub.

Mūsų pawietą maskoliai nori į Siberiją pawersti. Jau keletas metų bus, kaip pradėjo sąjūsi pas mus antsiwywenimo nepatinkančias waldžias maskolius—atpuoliusius nuo stacziosios prawoslawijos. Buwo prisijęti keli teip wadinami szelaputai, o pernai atwarė isz gilumų Maskolijos net apie 40 szeimynų, t. y. apie 150 gudų. Jeigu toliaus teip bus, tai tokius gudus galėsim užkilgiti tukstanczių pawiete skaityti. Dabar tie gudai pas mus wargst, ba, bewiek ubagauja, ale atbuwę sawo korp, gali nuo waldžios gauti žemės, wietas ir liktis ant wertimo mūsų maskolius. Aną starowieriai nuo seniai gywana tarp lietuwų, o mus kalbos neizmoko.

Isz Szusznų parapijos, Sznapilės paw.

Mūsų grynai lietuwizskoj parapijoj, o ypac paszeszupiais, paskutiniomis metais labai sąjudo janimas prie skaitymo lietuwizskų laikraszczių ir knigų. Ragindami wienas kitą prie skaitymo, sudedami pinigų ir sykių parsikwiecziamie isz udrubežio sawo numylėtos laikraszczių, kaip wa: "Ukininką", "Varpą", "Tėvynę", "Tėvynės Szargą" ir kitokius, kuriuos dabar bewiek kiekwienoj grincioj galima užeit.

Tiesą, yra mūsų apygardoj tarp jaunimo tokių, kurie keliasi į "unarg", nenor suprast naudos, kurių apturėtų beskaitydami lietuwizskų laikraszczių ir knigų, skaitė czia wienas isz užmanytųjų pritaikymo maskolizskų literų prie lietuwizskų rasztų, neseniai pasimiręs profesorius Mikucki.

talpos mokslizskas lietuwizskas knigas spaudintas udrubežioose lotynizskomis literomis. Ar keli ateitig perleidimai pasitaikę per klaidą ir neapsižiūrėjimą cenzuros ar paczto, ar yra tai pradžia paliuosawimo—dabar dar ne galima apie tai spręsti. Nenustokime tikt agitawę ir reikalawę, o bė abejonės neuilgio sulauksime daleidimo spaudos mūsų tėwynėj Lietuvoj. Musų spaudos dalis parengta ant ateinanczius wisowsietinės parodos Paryžiaus ne mažai prisidės prie daleidimo lietuwizskos spaudos Lietuvoj. Mat dabar jau maskolizski cenzoriai lyg gėdisi ir pradeda leisti nekaltas mokslizskas knigeles.

Gaisras.

13 Gegužio, mieste Igumene, Minsko gubernijoj, siautė baisus gaisras, kurisai neiszpasakytai daug bledies pridirbo. Iszdegė czia su wirszum 400 namų, o juose bewiek wisi gywentojų tur-tai. Keli tukstanczių žmonių ne teko nė pastogės, nė turty, nė maisto; szeimynos su mažais wai-kais gywana dabar ant gryno lauko. Ant suszelpimo ir maitinimo padegėlių pradėjo rinkti aukas po wisą guberniją.

Juwų prekės.

Už lietuwizskus jawus pereitą sanwaizę mokojo Wilniuje: už pudą rugių 73—75 kap., awižų 76—80 kap., miežių 75—78 kap., žirnių 78—90 kap. Pudas szwie-zio nesudyto swiesto 12 rubl. 25 kap., sudyto 9 rubl. 80 kap.—10 rubl. Pudas szieno 28—30 kap., sziaudų 21—25 kap.

Kauno pieszimo mokslainė.

Nuo pradžios pereitų metų Kaune parengė prie wietinės gimnazijos

Apsaugotos girios.

Wilniaus girių apsaugojimo komitetas uždraudė grafiui Benediktui Tiszewycziui iš Raudondvario kirsti medžius ant ploto 12 desiatinų giriose jau prigrulinčio dvaro Dubinkų, Joniškių, walszcziaus, Wilniaus gub. ir pauietyj. Uždraudimas tasai išduotas todėl, kad iškirtus medžius, tose giriose vėjas užneštų pleska iš azero Nikoje aplinkinių kaimų dirbamų laukus.

Isz Amerikos.

Nelaimė ant geležinkelio.

SEATTLE, WASH. Pasąžierinis geležinkelio traukis užbėgo ant skersai švėnų važiuojančio elektrinio karo, kuriame buvo 25 pasąžieriai ir jį sudarė. Prie to vienas pasąžierius tapo ant vietos užmestas. 14 gi sunkiai apklulti.

Audra.

31 Gegužio, aplinkinėse, Kansas City, Mo. siautė neįspasakytai smarki audra. Telegrafų dratai ant visų linijų tapo žaibų sutarpinti. Tą patį žaibai padarė ir mieste su elektriniais žiburiais dratais, per tai ir visi žiburiai, lygiai ant ulyzių kaip ir pardavinyse ir privatiuose namuose, ant syk užgeso.

Didžiausia ant svieto kanuolė.

Ant apgynimo New Yorko porto Amerikos karizkos valdžios rengia didžiausią ant svieto kanuolę. Bus jį plieninė, swers 125 tonų, wamzdis jos bus 6 pėdų diametro, o ilgis 50 pėdų. Kulkos swuizams bus plieninės, kiekviena swers 2400 swarų. Swuizai tos didžiausios ant svieto kanuolės sieks puskelti wirtos musiszkės mylios.

Dideli dowana universitetui.

SAN FRANCISCO, CAL. Naszle neseniai pasimirusio senatoriaus Stanfordo, didesnę dalį patekusių jai pasimirusio jos wyro turto, isz wiso su wirtum \$10000000 užrasė Stanfordo uždėtam ir jo wardą nesiojanciam universitetui. Turint tokius geradėjus, ne sunku turėti geriausiai įrengtas moksliskas įtaisas.

Turtingo dedes dowana.

ST JOSEPH, MICH. Gywenantis netoli nuo czia, miestelyj Buchanan, William Chapin, kurisai per kelis metus mito besidarbui, kaip paprastas dienos darbinjks, gawo žiną, kad Chicago pasimirė jo dėdė, Henry Crawin, kurisai per testamentą užrasė Chapinui \$100000, Mums rodosi, kad daug rastume norinčių turėti taip gerus ir turtingus dedes.

Aukšas Coloradoj.

Kaip matyt, tai isz wisų Amerikos szetų Colorado dabar produkuoja daugiausiai aukso, nors tų kastynių nereklamuoja taip, kaip dar su Alaskos kastynėmis amerikonszki laikraszčiai. Sztai pereitą mėnesį wienam tik Cripple Creek distrikte iszskasė aukso už \$1635000.

Pawogę walką.

Gywenanciam New Yorko Clarkui, porą mėnesių atgal nežinia kas pawogę 2 metų dukterį. Isz syk jieszkiojimai buvo be pasekmės, nors tėwas gaudawo laiszkus su reikalawimais pinigų ant auginimo pawogtos mergaitės. Pinigus kelis kartus isziusintė. Ant galo rado ir mergaitę pas farmerį Wilsoną, netoli Statasburgo. Wilsoną ir jo pačią suareztawo, kadangi pasirodė, kad jie pawogę turtingų tėwų mergaitę wien ant iszkaujimo isz jų pinigų.

Beprocio darbas.

TORTON, IND. Gywenantis netoli nuo czia farmerys, Alfred Wells, igawęs netikėtai proto sumaiszką, užsimanė iszkudyti ketwertą sawo waių, kas jam isz dalies ir pasisekė. Beprotis tėwas su kuolu sudaužė mieganczių waių galwas ir paskui dar gywas sumetė į seną aplėistą szulinį, kuriame ne daug bowo wandens. Du isz tų waiukų, užtėmyje kaimynai, isztrakė isz szulinio jau ne gywu, wieną gi mirszantį; ketwrtasis daugiaus turėjo gywybės ir tą nugalėno į ligonbutį. Beprotį žmogųdį suareztawo Crawfordvilj ir pasodino į kalinį.

Walsiai neatsargumo.

MARION, IND. Per neatsargumą wieno darbinjks, kurisai uždegė brizdiką, iszdegė 2 mylios nuo czia esanti kerosino szuliniai. Ugnis su neįspasakytu smarkumu besiplatindama nuo degancio kerosino, iszskinkio wiską, kas bowo ant kelių blokų aplinkui. Szeszi darbinjks, kurie dirbo netoli užsidegusių szulinių, pawojingai, gal mirtinai, apdegė.

Trukis plesziku užpauitas.

OMAHA, NEB. Bėgantį nuo czia paczintį trukį Union Pacific geležinkelio, netoli Laramia, Wyo., 6 pleszikai su pagelba raudony žiburių sulaukė. Kada trukis sustojo, keturi pleszikai užsoko ant maszinios, suwaldė maszinistą, paskui du nuėjo ant expresinio ir paczinio wagonų, su dinamitu iszardė wagonų duris ir isz paczo ir expreso szintinių paėmė wiską, ką tikt werto rado. Kiek pasisekė pagriebti pinigų, dar nežinia. Už palengwinimą sugawimo pleszikių geležinkelio kompanija žada kiekvienam 1000 dol.

Gaisras.

PEKIN, ILL. Sudėję czia didelės Smitho wežimų dirbtuwės. Apart triobų ir dirbtuwijų įtaisyms, sudėję 800 padirbtų paprastų wežimų ir 24 wagonai. Blėdį ugnies padarytą skaito ant \$100000. Didėnę dalį medžio ir kitokios medegos pasisekė nuo ugnies iszgelbėti.

Pražuwo 80 aukso jieszkotojų.

SEATTLE, WASH. Atkagęs czia isz Alaskos aukso jieszkotojas Robinson pasakoją, kad tų wietoj, kur jis bowo, 80 aukso jieszkotojų mažomis dalimis isztrakė nuo Copper River, norėdami prisigriebti ciwilizuotų krasztų, bet apie prisigriebimą ten nieko ne girdėt. Jieszkiojimai prapulusių bowo be pasekės. Nežinia todėl, kas su tais 80 žmonių atsitiko.

Iszarde Indian Head.

New Yorko porte iszardė prie jėjimo į portą uolas "Indian Head", iszardė jas su dinamitu: padarė atsakancias skyles, užkalė 10 swarų dinamito ir padegė isz Carpentero akmenų skaldinčių. Eksplozija bowo neįspasakytai smarki, jį iszmetė į padangias 200000 tonų uolas.

Beprotis keleivis.

DENVER, COL. Sekretorius Lafayette Suply Co., John Carothers, waziuodamas trukių Burlington geležinkelio į rytus, igawo ant kelio proto sumaiszką, pribėgo prie lango, kada trukis wėgdo su greitumu 40 mylių per walogą ir iszsko ant kelio. Isziusi žmonės isz syk ne galėjo rasti iszskokusio, rado tik ant rytujaus. Turėjo jis iszskuktą ranką ir sužeidimus ant weido. Kas žingeidžiausia, kad po tam ir beprotystę prapulė: dabar Carothers wėl wisai sweikas ant proto, nieko ne atmena apie sawo iszskokimą isz trukio.

Grazus radinys.

PORTSMOUTH, OH. Darbinjks dirbant prie ardymo sienų mėsiniacijos Philipo Mullero, užliko didelę bleikų, kurią atidarė, rado widurįjį \$20000 auk-iniais pinigų. Patsai mėsinjks pernai pasi-nirė, jo motina liepė dabar sugriauti sienas triobos ir ant jų wietos statyti naujas. Ant pastatymo jų dabar mat netikėtai ir pinigų rado.

Isz Alaskos.

Gywendamas tulį laiką Alaskoj, pasiryžau szį tą parasyti ant "Lietuvos" skaitytojų žinios apie darbus ir sanlygas szitame kraszte.

Jeigu kas isz lietuwių mislina į Alaską keliauti, tegul paima tiek pinigų, idant kiekvienam atsitikime galėtu grįžti atgal, isz kur czia atwaziawo. Kad waziuotį Seattle, Wash, isz kur plaukia garlaidiai į Alaską. Į Seattle reikia pirkti tikietą ant North Pacific geležinkelio. Ant dypų paprastai atkakusius aukso jieszkotojus gawo hotelių tarnai iszgidimai sawo hotelius, bet jų ne reikia klausyti, tik reikia eiti pacziam į miestą, kadangi Seattle gawo pigiaus galima gauti gywenimą privatiuose namuose ne-gu pigiausiame hotelij. Plaukiant isz czia į Alaską, ne reikia waziuoti į Juneau, Alaskoj, nes miestas tas greitai žmogų pribai-

gia: wiskas czia brangu, o apie radimą darbo nėra nė ką mislyti. Reikia, pirma iszsklausinėjus, keliauti tiesiog į koki kitą miestą, toliaus į siaurius. Drabudius, darbo įnagius ir walgio produk-tus reikia iszsyk: ant wisų metų nusipirkti Seattle, nes Alaskoj wiskas daug brangiaus kaszuoja. Nuo Chicago į Alaskos pakran-tes yra 3128 angliaskos mylios.

Uždarbiai Alaskoj ne per geriausi, gywenimas brangus. Dir-bantai prie dirbimo geležinkelio gawna po 32 c. už darbo walan-dą; kastynėse lėberiai gawna po \$60 ir walgį, mainieriai gi po 74 dol. ant mėnesio. Darbų ne len-gwa gauti, kadangi patikėjusių laikraszčių reklamoms priwaziawo czia daugiaus darbinjks, ne-gu jų reikia. Daugelis atkėiawu-sių, jeigu tikt turi isz ko, grįžta atgal, isz kur atkako. Orai mai-nosi kas dieną: wieną dieną lyja, kitą sniega, trečią szala, o kaip kada pasirodo ir graži, szilta die-na, bet tokios pasitaiko retai ir ne ilgai traukiasi. Neturintis \$500 į Klondikės aukso kastynes tegul nė ne bando waziuoti, nes bado ir wargo datris. Alaskoj boomant nieks negal, nieks už dyk sudžiurwusios duonos plutos ne duos. Nors asz pats Klondikėj ne bowau, bet apie sanlygas ten kalbėjau su tais, kurie ten bowo ir sugrįžo atgal.

Fr. Belskis.

Sum Dum. Alaskoj.

Nera kuom girtiesi.

Amerikos natywistai neužken-ciantai ateivių, juos garcina kai-po tamsunus, tuom tarpu tikt tuo-se sztetuose Amerikos kultura augstai stowi, kur yra daug ate-ivių, kur gi jų mažai, kur gywe-na gryni amerikoniai, szį metą už-tėmyjo krasztus, kur baltwėdžiai tikri amerikoniai pawirte į nuo-čius. Szį metą isziusta komi-sija į sziaurinę Karoliną užti-ko ten didelius plotus su tokiais pawirtusiais į nuožmius balt-wėdžiais amerikoniais. Minta jie pusiau iszvirta mėsą, laiko wiską suskretusiuose puoduose. Dau-gelį szeimynų nėra nė wieno žmogaus, kurisai mokėtų skaity-ti ir raszyti; ant ploto 150 ket-wirtinių mylių nėra nė wienos mokslainės, daktaro, aptiekos, ne bažnycijos.

Wetra.

WALSHEKA, ILL. 3 berželio siau-tė į siaurius nuo szito miesto bai-si wetra, kuri neįspasakytai dabar piktą pridirbo. Wėjas bowo teip smarkus, kad ant Chicago ir Easter Illinois geležinkelio isz-metė isz rėlių taworinį trukį, pa-kelė jį ir su wisu numetė nuo ke-lio.

Isz darbo lauko.

PITTSBURG, PA. Browno ge-

ležies dirbtuwėse pakėlė darbi-njks uždarbį ant 25c. nuo tono s.

TERRE HAUTE, IND. Wrap-

per Manufacturing Co. pakėlė sawo 300 darbinjks uždarbį ant 10%.

DAVENPORT, IA. 60 maszi-

nistų dirbančių Rock Island ar-senaluose, kurie bowo pakėlė sztraius, sugrįžo wėl prie darbo.

CHICAGO, ILL. Crane Com-

pany, 1000 sawo maszinų dirbtu-wų, esanczių ant Jefferson st., darbinjks pakėlė uždarbį ant 10%.

AKRON, OH. Wisieis tarnau-

jantiems ir darbinjks Akron ir Columbus geležinkelio pakėlė už-mokesį iki tam, koki turėjo 1893 m.

STOUDENVILLE, OH. Darbi-

njks didų dirbtuwijų mieste To-rento pakėlė sztraiką; jie reika-lauja padidinimo už darbą užmo-kesnio po 25 c. ant dienos.

Pereitą sanwaite Swienyto-

se Wie-zpatystėse bowo isz wiso 145 misbankrutinimai; pereitą metą jį pačią sanwaite bowo jų 229; Kanadoj bowo jų 14, pereitą gi metą 16.

Szį metą Swienytose w'esz-patystėse kečia padirbti 5000 my-lių naujų geležinkelio, kurie kasz-tuos 50 milijonų doliarų. Prie dirbimo tų geležinkelio nemažai žmonių ras darbą.

West Wirginioj susitwėrė kelios naujos kokso kompanijos. The Sun Coal & Coke Co. apie 1000000 doliarų naujų peczių.

Kaslink darbų wisose West Vir-

ginioje mainose, tai jie eina ne nie-kiausiai, tikt kaip kokiose kasty-nes uždarbis mažas; apart to, kastynių sawininkai neužkenčia susiorganizawusių darbinjks.

MILWAUKEE, WIS. Czia-nykzaszčiai alaus ledėjai isz gero nora sutrumpino 4000 darbinjks darbo laiką nuo 10 ant 9 walandų ant dienos prie to paties užmo-kesnio, koki gaudawo dirbdami po 10 walandų.

BUFFALO, N. Y. 300 lenkisz-kų darbinjks dirbančių L-high Valley taworį stacijs krautu-wėse pakėlė sztraiką, kadangi darbdawiai reikalawo nuo jų daugiaus darbo negu žmogus gali atlikti, bet tie sutiko sumazinti reikalawimą, todėl darbinjks su-grįžo prie darbo.

CONNELLSVILLE, PA. Darbai prie kokso peczių szito apskriczio pereitą sanwaite šio silpniaus: iszdirbo 171116 tonų kokso, pe-czių degė 16318. Priežastis pa-simažinimo darbų yra ta, kad už-sidegė Mahoning kastyne. Per tai Cambria Steel Co. priwersta bowo užgesinti sawo 286 pe-czius.

ISZ Lietuwiszku dirwu.

Reikaluose mūsų spaudos parodos.

N-19 "Viltis" pakėlė reika-lą paskyrimo atsakanczio komiteto rinkimui aukų mūsų spaudos pa-rodai Paryžiu ir perstatė pirmiau-siai, kaslerij "Susiwienijimo" ant pirmajimo aukų. Girdi, au-kos, kaip matyt, plaukia ir plauk-tų dar labiaus, jeigu būtų atsakan-tis komitetas isz dwiejų partijų: kunjizskos ir laiswamonių; ta-syk komitetas wisieis galėtų įtik-ti. Nežinau, kodėl "Viltis" teip iszsitare. Jeigu norime ką nors swarbesnio tautiszko nuweikti, tai neūderkimo ant partijų, bet wisi stengkimės nuweikti pradėtą tau-tiszką darbą; kową už partiszkas nuomones palikim neįsmanė-liams. Mūsų spaudos paroda nėra tai mūsų partijų reikalas, bet wisos tautos — todėl ir į komite-tą reikia rinkti wien tinkantį, ge-rą ir teisingą žmogų. Ne kas do-naudą turėtume iszrinkę ar kati-liką, ar laiswamoni, jeigu jis sėdės rankas sudėjęs ir laukis, kad jam aukas sunesztų! Padūreikime į szgidieninį "Susiwienijimo" ko-mitetą. Priesz seimą paprastai daug turi užmanymų — bet kas isz to, jeigu mažai kas tampa iki kitam seimui nuweikta: mat per seimą teip komitetas palaista, kad paskui per isziusius metus turi il-sėtiesi. Wien prezidentas dar-buojis, kaip galėdamas, bet ką czia wienas ir darbszcziausias žmogus nuweiks, miegant kitiems. Lietuwij skaitlius Amerikoj uk nuolatai didinasi, o "Susiwieny-jimas" netikt ne auga, bet kaip "Garsas" sako, mažinasi. Argi tikt bediewiai laiswamaniai jį nu-puldo? Juk, rodosi, jų toje mūsų tautiszkoj organizacijoje wisai ne-liko. Kas už tai kaltas? Mums rodosi, kad už tai galime kaltinti Centraliszka Swiwienijimo Ko-mitetą. Jeigu kas ant ukės pra-stai gywena, jeigu kam biznis nes-i-seka — tai užtai juk labiausiai kal-tas patsai ukinkjas arba biznierius. Jeigu draugystė susideda isz at-sakanczių ypatų — tai ji kyla ir drutinasi, nės toki moka wiską gerai surdyti, jiems daugiaus at-siranda pastikibezų. Czia A-merikoj juk wiskas remiasi ant darbo ir smarkios agitacijos, ant pamuko: "Jeigu dirbsi, tai tu-rėsi, jeigu miegosi, tai geriaus darbo nė nepradėkie". Jeigu "Su-siwienijimo" komitetas nejstega apdirbti prideranczių sawo reika-lų, tai kaipgi galės gerai atlikti dwi uždutis? Ant lietuwių tės labo darbo yra gana kiekvienam, bet jo nekraukime ant sprando wienų, ypacz tų, kurie ir teip ne įstengia prideranczių apsidirbti; daug nuweiksime tik tsyky, jeigu netinginiausime, bet darbuosimės, kaip tikt mūsų pajigos dalei-džia. Todėl rinkime komitetą rinkimui aukų ant reikalų Pa-ryžiaus parodos, bet jį rinkime tik darbszczius, o ne tinginius, nepaisydami ant jų asabizko nu-omonių, kadangi tas tikt darbą stabdytų. Sanarijs tokio ko-miteto rinkime ne isz wieno miesto, kaip tai "Susiwienijimas" bando daryti, bet isz wisokių: nės ko-mitetas iszkirstytas daugiaus

gali nuweikti, negu būnant wi-siems sanarijs krowoj. Jie pri-walo agituoti po wisas Amerikoj lietuwių apgywenimo wietas. Reikia tą daryti wienok greitai, nes laiko jau ne daug.

Jeigu norime swetintaučiams parodyti sawo literatūrą, tai da-rykime teip, kad mūsų knjgų ro-dytusi kuo daugiausiai — ne jung-kime todėl knjgų į wieną, nors teip darant apdarymas mažiaus kaszuotų, bet galima siųsti ir be apdarų, kiekwieną knjgą sky-riumi. Kaslink mūsų pasiskundimo ant neteisrybių mūsų waldo-ny — laikas būtų jį rengti. Jei-gu neįstengime parengti plates-nio, tai reiktų nors prancuiziskoj kalboj pridėti prie iszėjusios "Lietuwiszkių Knjgų Statistikos" atsi-szaukima perspaudinti atsak-riumi keliose deszimtyse tusk-tanczių egzempliorių ir juos atsiųstiems pafūrti mūsų knj-gų parodos dykai dalyti.

Biznierius.

Isz Bangor, Me.

Bangor yra nedidelis miestelis, turi apie 20000 gywentojų; didelių dirbtuwijų czia nėra, awar-biausi žmonių užsiėmimai yra darbai lentų pjowyneziuose. Czia apsigywenusių lietuwių nėra, bet ypacz pawasario laike suwaziawo, jų diktai pasibigios darbas giriose. A. kanka jie su pinigais, o į trumpą laiką ne wienas pra-geria wisą užpelnytą per žiemą uždarbį, kad nū turi paskui nė už ką iszswaziuoti. Sztai poras atsitikimų, kurie aizskai parodo, kad girtuoklystę yra tai prapultis mūsų brolių.

Pabaigoj Kowo mėnesio atšėjo man su reikalais, atkakti į Ban-gor. Wien rytą anksti, nors sa-liunai bowo dar ką tikt atidaryti, pamaciau apie 7 ryras teip nu-silakusius, kad jiems ulycia bu-wo per siaura; isz reikawymo su-pratau, kad lietuwai. Gėda man bowo užkalbinti girtus, todėl jie swyruodami nuėjo sawo keliu, man gi reikėjo keliauti isz Ban-gor, todėl nežinau, kur jie nu-swyruw. Sztai porą dienų atgal priwauw wėl į Bangor ir netikė-tai, prie dypo stowintį pamaciau wieną isz anos swyrawusių kom-panijos. Diewe milniausias, kaip jis iszrodė! Iszblyszkes, nuwar-ges, nuskuręs. Paklaustas, ar dirba kur, per werksmus pradėjo skustiesi, kad niekur darbo nė gali gauti, neturys nė ką wal-gyti, nė kur prisiglausti; wakar gawęs kur pawalygį, o szgidien-nieko dar ne walges. Meldė duoti jam nors kwortę ant nusipirki-mo duonos. Rody jau kur kitar dar-bu pasijieszkoti. Atsakė, kad ne-turėdamas kiseniųjų nė cento, bijosi, kad ant kelio kur isz bado neateitų mirti. Dawiau jam \$1.25c; žadėjo waziuoti į Bostoną, nuo Bangor yra 252 mylios. Be abejonės jis iszswaziawo, ka-dangi daugiaus jau jo nepatikau.

Ant rytujaus patikau kitą. Bu-wo nuplyszęs, nuwaręs, kad tiko wien pūpos žwirblius baidyti. Pasirodė, kad ir tas seniai bada kenczia, praszė pagelbos, žadėjo daugiaus ne gerti, kadangi tikt per girtuoklystę į wargą įpulė. Trečią isz tos kompanijos, kaip girdėjau, patupdė į kalinį ant 20 mėnesių už koki ten nusidėjimą. Tokius mat waisius atgabena gir-tuoklystėl.

Kaslink darbo, minėti mūsų broliai galėjo jo Bangore ir ne-gauti, kadangi czia dangiaus pri-waziawo darbinjks, negu reikia, net isz New Brunswicko ir Naujos Skotijos, bet isztyręs, persitikri-nau, kad tie lietuwai, apie kurių wargus augszciausias paminėjau, isz gių czia atwaziawę, turėjo po \$80. Mat giuose negalėdami jų pragrti, atwaziawo į Bangor, paragawę prakeikto raugalo, ne-atsiminė jau nė apie sawo ateitį.

A. Ksunas.

Isz Cleveland, Oh.

Daug bowo raszyta pagyrima mūsų miesto newa lietuwiszką patrijoto už pasirpinimą parga-benti miesto kasztais lietuwiszkų knjgų wiesą biblioteką net už 700 dol.: tas patrijotas gana galė-josi, kad už tiek lietuwiszkų knj-gų gauti negalėjo. Nekalbėsimė jau er yra, ar nėra lietuwiszkų knjgų už 700 dol., bet kada tuli lietuwai atsilankė, norėdami gau-

ti tas per rupestingumą mūsų pa-trijoto pargabontas lietuwiszkas knjgas, tai pasirodė, kad ne tikt už 700 dol., bet už 70 centų nėra wiesoj bibliotekoj lietuwiszkų knjgų. Sztai tau ir rupestingumas mūsų patrijoto! Toliaus jis ban-dė užmanyti ir daugiaus "nau-dingų" lietuwiszkų įtaisų, bet ir su tuom darbawosi teip jau, kaip ir su pargabenimu lietuwiszkų knjgų į wiesą biblioteką. Ant galo pasakoją, kad gawęs gerą wietą, ant kurios budamas, gali daug lietuwiszams atgabenti nau-dos, bet nuo jo reikalauja kaucijos \$10 (mat mūsų patrijotai nė ant tiek nenorėjo pasijiekti!) Tą kauciją jam sudėjo, bet mūsų pa-trijotas, gawęs pinigų, jau dau-giaus nepasirodė. Gal iszswaziawo į Hagar ant sandaros kong-reso užtarti priesz ciwilizuotą swietą už prispaustus lietuwių? Galime dar Diewui padėkawoti, kad atsikratymas nuo tokio patri-joto ne daug mums kaszuawo.

29 d. gegužio, wakare, einant nuo darbo, užmussė lietuwi. Antaną Wasiliauską. Bowo jis dar neseniai atwaziawęs į Cleve-landą isz Wilkes Barre, Pa. We-lionis paėjo isz Suwalkų guberni-jos, Krosnos parapijos ir walsz-cziaus; ne prigrulėjo nė į jokią draugystę, o kad bowo bė darbo, tai ir pinigų ant palaidojimo ne-paliko; bet per rupestingumą p. O'szinsko, su miszioms bažnyčioj wokiečių katalikų, likosi gražiai katalikiszka palaidotas. Paliko jis pačią su penketu mažų waiukų dideliame warge. Te-gul giminės ir patįstami atsidus už duszį ir gal kas isz jų atsimys ir apie atsiradusį warge naszlę su mažais waiukcziais?

Clevelandietis.

Isz Mahanoy City, Pa.

Terp mūsų miesto lietuwių yra wisoki: wien isz jų supranta tautiszkus reikalus, kitigi ne, wie-ni pritaria naudingiems užman-yiams, kaip antai parengimui lie-tuwiszkos spaudos dalies ant le-tuwaneczios wisoswietinės parodos Paryžiu, kiti gi apie tą nenori nė klausyti. Sztai mūsų mieste yra ne mažai lietuwių, bet nega-lima isz jų sutverti nė kuol, os "Tėwynės Mylėtojų Draugystės", nors, rodosi, prie jos kiekvienam lietuwiui priderėtų prisiraszyti. Szį metą į Mahanoy priwaziawo diktai lietuwių grinorių. Su wienu isz jų teko man arcziaus susipažinti. Kalbant man apie wisuomeniszkus reikalus, jis at-sakė, kad asz teip kalbu, kaip lietuwnis kalbėdawo tankiausiai: apie žemę, isz jo įsitwertą, kaip laikosi ant oro ir tt. Jeigu ko žodžiais negalėdawo isziskiekti, tai stengdawos parodyti ant pirsz-tų. "Gaila kunigėlio, pridurė an-sai grinorius, peilgai Kražuose iszbowo: iszgabeno jį maskoliai į Siberiją už stengimasi apskwies-ti žmonis". Iszgidę tuos žodžius nuo grinoriųs apie kun. Dargu-žio darbus, uždėjo man ant mislės, kad jeigu jis but, buwęs Ameri-koj ir czia bandęs teip jau mokin-ai žmonis — jau seniai daugelio kitų knjgų būtų szlupturniu pramintas. Toki mūsų kunigai kaip antai Chicago's prabaszczius, galiu užtikrinti, nė tokių žmo-nėms pamokinimų kaip kun Dar-gužis nepasakys, bet jeigu ir bu-tų ir Lietuwij pasilikę, už tau-tiszkus darbus niekada nebūtų patekę į Siberiją; greiciozias bu-tų caro apdowanoti kryžiais ir kitokiomis dawanoms. Mat ir ku-nigai newisi wienap supranta sa-wo užduties. Lietuwys.

Isz Grand Rapids, Mich.

Izeinantis czia lenkiszkas laik-raszis "Głos polski" pranesza, buk czianykszcziai lietuwai dar-buojis ant įrengimo lietuwisz-kos parapijos, ketina teipogi isz-leidinėti lietuwiszką laikrasztį, nors syk ant mėnesio. Nr. 9 "Głos Polski" patalpino trumpas žinutes apie reikalą susitaikymo lietuwių su lenkais, peikia dabar-tinį jų sawitarpinį atszalumą. Wiskas labai gerai — bet, ant kokių iszlygų priwalo lietuwai

taikytiesi su lenkais? Mums rodo-si, kad ant taikymosi laikraszčių nora neuženka, bet reikia atsa-kanczių sanlygų, kurios taiky-maisi palengwintu. Kitaip ir laikraszčių raszymai ne turės pasekmės.

Dwiraczio auka.

Lietuwys, Motiejus Kaszuba dirbęs Terrville, Conn., atwaziawo atlinkyt sawo draugų į Town Street, Conn. Czia pasiskolines dwiratį, waziawo kitą pažįstamų lietuwių atlinkyti. Be-waziuojant smarkiai nuo statuso kalno, dwiraczio szakė nulužo, wyras krito ant žemės, kriesdamas nusilaužė sprandą ir dalys nulauf-tos szakės sulindo į burną. Kaszuba tik kelias walandas iszbu-wo gywas ir numirė.

Kiek galėjau datirti, tai prie-

žastis tos nelaimės bowo girtybė. M. Kaszuba turi brolius Penn-sylvanijoj; jiems dawė žiną, bet neatsiszkaukė. M.F.

Perkuno užmustus.

Netoli Kenosha, Wis., 28 Ge-gužio, dirbant is ant farmy Jonas Brūza, lietuwis, tapo perkuno užmustus, o 2 d. birželio palai-dotas ant Sz. Jurgio kapinių, Kenosha, Wis. Welionis yra gimęs 1865 m. kaime Mikalaukos, Marjampolės paw. Suwalkų gub. Gyweno Kenoshoj apie 10 me-tų.

Isz wisur.

|| Mucura apskritij, provinci-joj Bahia, Brazilijoj, rado labai turtingus aukso plotus.

|| Netoli Siegen, Westfalijoj,

kastyne "Kaiser Friedrich" už-griwuo ola ir užbėrė penkis dar-binjks. Tikt wienam pasisekė iszsigelbėti, todėl gi žmonės prażuwo.

|| Prieszais Muehlheimą, ant Reino, Wokietijoj, plaukiant pro-cesijai per Dewintines, susimuszė dwi pilnos žmonių waltys, kurios apwirto ir žmonės supuolė į upę. Dwi žmogystos prigėrė, kitus gi pasisekė iszgelbėti.

|| Czekijoj, ties maudynėms Teplitz ir Eiswald siautė bai-sios audros ir wėtros, kurios neįs-pasakytai daug bledies pridirbo. Miestuose wėtra sugriowė daug triobų, aplink nės gi jos dar dau-giaus bledies pridirbo.

|| Siberijoj iszdegė wisa miesto Tobolsko dalis, wadinama Abra-mowska Strelka; apart triobų, sudėję ir keli stowinti prie kranto botai. Blėdį ugnies padarytą skaito ant milijono rublių.

|| Prancuiziska policija Orano departamente, Algerijoj, susekė didelę netikrų pinigų dirbtuwę. Dirbėjai, kaip sprendžia, paleido jau iki sziol terp žmonių sawo padirbtų pinigų už 60 milijonų frankų.

|| Brazilijoj, prowincijoj Per-nambuco, apskrityj Sal-gueiro pasisekė bidas, nuo kurio daug žmonių mirszta. Wiena 15 metų mergaitė, neturėdama ką walgyti, užsmaugė pusę metų kaimyno dakterį ir kuną, jos su-walgė.

|| Prancuiziskas pasąžierinis garlaidys "Alosia", ant kurio bowo, apart jurinjkų, 233 pasa-žieriai, ant jurių užsidegė ir de-gantis atplaukė į

rod-
zezių
atsa-
ky-
p ir
tūrės

szuba
zia-
Town
lincs
kitų
i. Be-
ataus
aluso,
lamas
ilaut-
Ka-
szbu-

prie-
tybė.
Penn-
bet
I.P.

Ge-
Jonas
rkuno
palai-
4. Ke-
gimes
Ma-
gub.
0 me-

winci-
labai

ilijoj,
už-
s dar-
sisek-
monės

ant
t pro-
musez
kurios
u pę-
us gi

y nems
bai-
neisz-
dirbo.
daug
r dau-

miesto
Abra-
riobų,
kran-
darytą

Orano
susekė
btuwe-
aleido
sawo
ilijonų

Per-
Sal-
kurio
ena 15
kpa
metų
jos su-

ierinis
kurio
pasu-
i de-
portų.
mq, ne
i sude-

i. d.
io i-
erva")
rapuo-
sitiko.
stą iš-
laiwys

istorių
kurisai
jų nu-
kredži-
rutini-
q, iš
iz ru-
us zu-

|| Mieste Hohenstein, netoli
Zwickau, Saksonijoje, slautė dide-
lis gaisras, kuris į pelenas pa-
vertė tris namus. Vieną namų
gyventojas Rock ir jo pati prie-
mirtinai apdegė. Trys vai-
kai prapūle; sprendžia, kad jie
tūrėjo sudegti.

|| Mieste Bah'oj, Brazilijoje,
smarkiai siaučia geltonasis dru-
gys, karisai, ypač neseniai ciza-
atkakusių iš kitų krasztų, ne
mažai numarino. Diktai atkakusi
iš Anglijos pardavinyčių pa-
gelbinčių, teipogi angliskas
pastorius nuo geltonojo drugio
pasimirė.

|| Ant Ekateriniskio geležin-
kelio, pietinėje Maskolijoje, ter-
pacių Matwie'ew Kurgan ir Ria-
zennoje, susidaužė bėgantys į pie-
tus pasaužierius traukiai. Susidaužė
trys vagonai; tapo užmūšti du
žmonės, penki labai sunkiai ap-
kulti, lengviaus apkultų yra 14.
Trukio susidaužymo vietoj kelias
teip likosi pagadytas, kad kiti
traukiai ne gal bėgti, kol wisko
nepataisys.

|| Wokietijoje, mieste Lubekoje,
wiena moteris, kuom ten nusi-
kaltusi, iš baimės kad jos nesu-
arszutuotų, pasislėpė į kelnorę
wienų namų, kurioje isbuwo per
27 dienas be jokio walgio ir be
gėrymių, kol ji surado. Be wal-
gio, rods, buvo atsitikimai, kad
žmogus isbuwa ilgias negu 27
dienes, bet kad teip ilgai galėtų
isbuwti ir be gėrymių, nieks ne-
tikėjo, yra tai dar pirmas atsitiki-
mas.

|| Daugiausiai anglių pereitą
metą iszskazė Anglijoj, nes 202
milijonų tonų. Suwienytose
Wieszpattytėse Sziaurinės Ame-
rikos 179 milijonų, Wokietijoje
91 milijonų, Prancuzijoje 30 mi-
lijonų, Belgijoje 22 milijonų, Au-
strijoje 12 milijonų, Maskolijoje 10
milijonų, Australazijoje 6 mi-
lijonų, Iszpanijoje 5 milijonų, An-
gliskose Indijose 4 milijonų,
Kanadoj 4 milijonų, Japonijoje
2 milijonų.

|| Wienas isz mokintinių sta-
cziatikiszkos dwasiszkos akade-
mijos mieste Kazaniuje, įgawęs
tikėjimiską proto sumaiszymą,
sumislyjo ant Diewo garbės ant
degancijos liampos iszdeginti su-
akis. Wiena akį iszliko iszlegi-
no, bet besidarbuojant padaryti
tą patį su antrąja, užliko kiti zo-
konkai ir nedawė atlikti bepro-
tiską darbą. Antroji akis teipogi
dručiai pagadyta, bet gal dar
daktarams pasiseks ją atgriebti.

|| Paryžiaų parengė lenktynes
wisokių sistemų automobilių (we-
dimų be arklių). Lenktynės at-
siuwo ant paprasto plianto nuo
Paryžiaus į Bordeaux. Wiena
toluma tarp tų miestų, taigi 353
angliskas mylias, atliko greiciau-
siai 11 wasimams waromas su kero-
sini 21 walandų 43 minutes ir
20 sekundų. Lenktynėse emė
dalywum 24 wezimai. Wienas
wežėjas laike lenktynių nupulė
nuo sedynės ir mirtinai apsikūle.

|| Wokietijoje likosi parlamento
užgirtos naujos tiesos priesz
sztraikus. Pagal naujas tiesas,
darbininkai pakėlė sztraikus, jeigu
u priewarta nepileidžia jų wienų
užimti kitiems darbininkams,
teipogi boycotuojanti iszdirbi-
mus tulų fabrikų ant priwrtimo
jų sawinčių pasiduoti darbininkų
reikalawimams — bus baudžiami
iki wienų metų kalėjimo. Tos
tiesos mat iszduotos ant apgyni-
mo wienos pusės, taigi darbdawių.
Kodėl parlamento neužgirtė tie-
są ant apsaugojimo darbininkų
nuo darbdawių skriaudų?

|| Kaip pranesza laikraszciai,
dėl stokos lytaus, pietinėje Masko-
lijoj žieminiai jawai daugelyj
wietų ir tai ant neiszasakytai
didelių plotų suwius pražuwo.
Tuose krasztuose szj metų laukia
rado. Badas mat nuo czielių me-
tyčių neapleidžia Maskolijos,
bet jeigu ne wiena, tai kita jos
dalį lanko. Gal yra tai Diewo
bausmė už netikusį waldymo bu-
dą. Ngolatiniai wargai nugalė
ant galo gywentojams ir jie gal
rewiliję priesz netikosio cara
waldžią pakelti.

|| Wokietija siuncia į pietinius
polariszkus krasztus ant mokslis-
kų tirinėjimų mokslinczių expe-
diciją. Parlamentas užgirtė isz-
szpatystės idėo uždengti
kasztus, kurie iszskaityti ant 1200-
000 markių. Expedicija iszbus
tuose pietiniuose lediniuose krasz-
tuose penkis metus, taigi kasztai
iszpuola po 200000 mar. ant me-
tų. Iszkeliauja ji isz Wokietijos
1901 m. Pirmiausiai atliks tiri-
nėjimus ant salų Karguelen. Isz-
czia tikisi prisigriebti didžiojo
pietiniuose lediniuose krasztuose
sausdimo, ant jo parengti moks-
liszkais tirinėjimams staciiją.

|| Prusų mokslininkų užweizda
pagarsino statistiskas žinias apie
įtekamą apszwietimo ir mokslai-
nių ant nusidėjėlių skaitliaus. Isz
tų žinių matyt, kad tuose krasz-
tuose kur daugias yra mokslai-
nių ir kur apszwietimas augsz-
cziaus pakilęs, ten nuoszimtis
nusikaltėlių yra mažesnis ir atbu-
lai. Ant 100000 gywentojų nusi-
dėjėlių iszpuola: Wakarinuose
Prusose 1228, Poznanius pro-
wincijoj 1782, Szlezijoje 1605,
Westfalijoje 1035, Hesijoje 1006,
Reino prowincijoje 964, Hohen-
zoleru 751. Reikia dar pridurti,
kad prowincijos katalikų apgy-
wentose didesnis yra nuoszimtis
nusidėjėlių negu protestantiskose.
Kokia to apszwieszkimo priezas-
tis, pagarsinta statistika ne
aiszkina.

|| Garsus Windobonos profeso-
rius Schenk, kurisai pagarsėjo
per sawo teoriją priwrtimo neszc-
czų moterų gimdyti tokios lyties
waikus, kokias kas nori, raszo
dabar naują, platesnę knygą apie
sawo tolesnius iszdirbimus ant tos
dirwos, su kuria tikisi pertikrėti
kitus mokslinczius: pirmiausiai
apgarintiems Schenko teorijos
pamatams kiti mokslincziai neiti-
kėjo, bet iszjuokė, kadangi joje
nieko naujo nebuwo. Dabar prie
Schenko ateiszuokė maskoliskas
caras, kurisai mat norėtų turėti
wyriską sosto įpedinį, o carienė
lyg ant juoko, apdowanaja į
wien mergaitėms. Jeigu Schen-
kui pasiseks suteikti Maskolijai
ant caruką, garbė jo pakils jeigu
ne tarp mokslinczių, tai bent tarp
galingų despotų; tą-yk jau galės
nežiurėti ant specializistų mokslin-
czių nuomonės, kadangi ir tie
plauks pas jį pinigai nuo didatū-
rczių, norinczių turėti sunų.

|| Iszradėjas dinamito, szwedas
Nobel, kurisai isz sawo iszrad-
imo pralobo, wisus sawo turimus,
isz wiso apie 8 milijonus doliarų,
paskyrė ant dalinimo kasmetą isz
nuosimczinių nuo jų 5 downų la-
biausiai užsilpnusiems ant moks-
liszkos, literariskos dirwos,
teipogi ant subroliawimo tautų,
sumažinimo kariaunos. Dow-
nas paskirtos iš swarbiausius isz-
radtmus fizikoj, chemijoj, fiziolo-
gijoj, medicinoj ir už geriausius
literarizzkus darbus. Kiekwiena
dowan bus po \$50000, bet nuo
kiekwienos ketwirta dalis eina
ant užlaikymo Nebelio parengto
instituto Szwedijoje, likusi gi da-
lį gauna labiausiai atsižymėjęs
miėntuose augszcziaus moksluose
ar literaturoj. Dowanas gali gau-
ti lygiai szwedai, norwegai, kaip
ir swetintaučiai: ant tautystės
dalintoj dowany neprivalo pai-
syti, bet wien ant swarbumo isz-
radimų ir moalsizskų darbų. Da-
liną tų dowany pradės nuo
1901 m., o toliaus jau kas metų da-
lys po 5 downas. Dalinimu užsimta
Szwedijos ir Norwegijos mokslis-
zkos įtaisos, kurios bus ir sudžio-
mis.

|| Pagal pagarsintas Prusų
waldžią žinias, pereieta metų pa-
siutę szunes Prusuose sukandžio-
jo 254 ypatas, isz kurio tai skait-
liaus paduko 7, taigi 2,76%; apart
to, nuo padukimo pasimirė wiena
ypata, kuri buwo pasiutusio szuns
įkasta 1897 m. Wisi sukan-
džioi buwo prowincijose: 122
Szlezijoje, 37 Wakarinų Prusų,
34 Poznanius, 23 Rytinių Prusų
(Prusų Lietuwų), 16 Pomerani-
joj, 14 Brandenburgijoje ir 8 Sak-
sų prowincijose. Isz sukandžioj,
52 ne-ikreipė prie daktarų, isz jų
4 pasiuto ir pasimirė, 149 įkand-
imo wietą daktarai iszdegino ir
19 isz jų paskui iszsiuntė

į specializską gydinyczią, kur į-
skiepyjo apsaugojimo waistą pa-
gal prancuzo Pasteuro budą; 53
tuojaus po sukandžiojimo nuwe-
dė į mirtę gydinyczią. Tokiu bu-
du isz wiso 72 likosi įskiepytas
apsaugojimo nuo waistas. Isz to wiso
sukandžiojū skaitliaus, kuriems
buwo įskiepytas apsaugojimo
waistas, nė wienas nepaduko.
Tuom tarpu isz sukandžiojū, ku-
riems daktarai tikt iszdegino ir
iszmazgojo įkandimo wietas, pa-
czia 3. Isz tų Prusų rando pa-
garsintų žinių, nors iszsyk Prusų
daktarai buwo priesiginkais pranc-
uzo Pasteuro iszraszo apsaugojimo
nuo padukimo waisto, kiek-
wienas mato, kaip swarbus ir pa-
sekmingas yra tasai waistas, jeigu
isz 72 sukandžiojū, kuriems jis
buwo įskiepytas, nė wienas nepa-
siuto.

|| Ant wiso musų žemės pawir-
sziaus yra 732255 kyliometrai
geležinkelio, taigi 187 sykio dau-
gias negu isznesza ilgis žemės
ekwatorių, kurisai turi 40070
kyliometrus ir bewiek dasyk tiek,
kiek isznesza tolima mėnulio nuo
žemės (384420 kyliometru). Dau-
giausiai geležinkelio yra Ameri-
koj, nes 380384 kyliometru, taigi
pusę wisų geležinkelio yra Ame-
rikaj. Toliaus eina Europa su 263
145 kyliometrais; Azijoj, Afrikaj
ir Australijoj jau yra jų ne
daug. Isz pawienių krasztų, dau-
giausiai geležinkelio yra Sawie-
nytose Wieszpattytėse Sziaurinės
Amerikos (ji užima didesnę plotą
negu wisa Europa), nes 286745
kyliometrai; Toliaus eina Wokietija
su 48116 kyliometru; užimanti
wienok tris syk didesnę plotą už
Sawienytas Wieszpattytes Mas-
kolija geležinkelio turi tikt 45
576 kyliometrus; Prancuzija 41
352 kyliometru; Didėji Brita-
nija 34445 kyl.; Britiszkos Indi-
jos 33820 kyl.; Austrija ir
Wengrija 33669 kyl.; Kanada 26
868 kyl. Italiija 15643 kyl.; Ar-
gentina 15172 kyl. Kaslink plū-
to, tai daugiausiai isz wisų musų
žemės krasztų turi geležinkelio
Belgija, kur ant 100 ketwirtainių
kyliometru iszpuola 20 kyliome-
trų geležinkelio, Saksonijoj ant
100 ketwirtainių kyl. iszpuola
18,3 kyl. geležinkelio, Badene
12,3, Elzase ir Lotaringijoj 11,
9, Anglijoj 10, 9, Wokietijoje
(jimt wisp) 8, 9; Holandijoj ir
Szwecarijoj 8, 8, Prancuzijoj 7,
8, Wertė wisų Europos geležinke-
liu yra 732 milijardų; wertė gi wi-
sų esanczių ant žemės geležinkelio
144 milijardų. Nors dabar po Ame-
rikai daugiausiai turi geležinkelio
Wokietija, bet kada bus pabaig-
tas didysis Siberijos geležinkelis,
Maskolija užims antrą wietą.
Nežingeidu, juk ji užima su wir-
szum 40 kartų didesnę plotą ne-
gu Wokietija.

NAUJI ISZRADIMAI.

|| Kad szigdieninis musų kojų
apsiawimas yra nesweikas, neti-
kas — tą numano kiekwienas tu-
rintis ant kojų užtrintas nuo neti-
kusio czewerykų. To ne gana:
ruime tarp abiejų padų liuosai
wiesiasi wisokių ligų bakterijos.
Ant pražalinimo tų wisų nege-
rumų, kanadietis, John Kennedy,
iszdirbo jau patentą ant dirbi-
mo daug swikesnių czewerykų
ir czebatų. Formos jis nepe-
rmaino, tikt ruime tarp wirszuti-
nių ir apatinųjų padų įdeda gu-
ning prietaisą, kuri prie kiekwie-
no žingsnio prie kojos pripucia
wis swiežio oro, pagedusį gi isz-
waro nuo kojos laukan. Neszi-
jant tą naują apsiawimą, kaip
twirtina Kennedy, kojos ne
geriaus apsaugotos nuo perzali-
mo. Ar isz tikro teip bus, kaip isz-
radėjas sako, tą parodys praktika.

|| Wokietys Paul Cornelius isz-
rado prietaisą ant sudeginimo ne
tikt kuro medegų, kaip antai
anglių, durpų, petrolejus, bet ir
dumų; ten, kur ta nauja prietaisa
bus pritaikyta, daug mažius reik-
šes kuro negu paprastai, ne
bus nė dumų. Cornelius sawo iszradimą užpatentawo
Wokietijoje. Atliktos bandawonės
buwo teip pasekmingos, kad apie
jas su pagyrimu pranesza į
Washingtoną amerikoniszkas
konsulius Mason isz Berlyno. Isz

kamino, kur pritaisyta Cornelio
prietaisa dumai wisi ne ruksta,
bet jie sudega, susinaudoja ant
padidinimo szilumos, taigi susi-
naudoja teipogi kaip kuras.

|| Mokintinis Whitehead torpė-
dų dirbtuwės, Newman, iszrado
naują elektriską kanuolę. Nauja
kanuolė prie szuwo neiszduoda
nė balso, nė dumų. Bandawonės
atliko dar tikt su modeliu
sweriancziu 7 swarus, kurios
buwo teip pasekmingos, kad An-
glijos randas jaunam iszradėjui
paskyrė dowahą 75000 (375000
dol.) swarų sterlingų. Modelio
kulkos lėkė 5 angliskas mylias.

Nauji rasztai.

Iszėjo Nr. 3 "Lietuwos Darbi-
ninko", laikraszcio iszleidžiamo
Zueriche, Szwecarijoj, Lietuwiszk-
os Socijal-Demokratiskos parti-
jos, bet dar tikt lenkiszkaj kalboj.
Tame numerij yra diktai swarbių
rasztai. Apart begunczių žinių apie
padėjimą darbininkų wisokiose isz-
dirbtystės szakose Lietuwaj, apie
sztraikus ir jų pasekmes, apie už-
darbus Lietuwos darbininkų, yra
dar szitie straipsniai: Apie Tau-
tiszką klausymą, Apie suarszta-
wimus Lietuwiszkų darbininkų ant
taukiszkos dirwos; Apie apszwie-
timą ir Tikejimiskus klausymus;
Apie darbininkiszką judėjimą tarp
lietuwų Sawienytose Wieszpatty-
tėse Sziaurinės Amerikos. Pabaig-
tųjų numerio yra straipsniai: Apie
Prusų lietuwius; Apie Londono
lietuwius ir kitoki swarbus rasz-
teliai.

Parwa ir kwapas kwietkų.

Nuo ko pačina parwa kwietkų
ir jų kwapas? Mokslincziai sako,
kad nuo parwuojanczių ir nuo
kwepianczijų medegų; bet kas yra
tos medegos, kas jas padaro? Da-
bar atėjo, teip sakant, mada daug
wisokių apszreszkimų remti ant
bakterijų: antai neseniai wienas
angliskas mokslinczius specija-
liszką kwapą szwiežiai iszartos
žemės aiskino, kad kwapas tas
pačina nuo besiwiesianczijų iszar-
toj žemėj bakterijų. Dabar Pary-
žiaus mokslo akademijai atsiuntė
rasztą isz miesto Rio Janeiro, Bra-
zilijoj, profesorius tenyszkio
universiteto, fizijologos Domi-
ngos Freire, žinomas tarp moks-
linczių sawo tirinėjimais geltono
jo drugio. Freire sako, kad jis isz
sawo tirinėjimų persitkrino,
jog kwietkos su jų gardžiu kwap-
u gali but pawojingos žmo-
nėms, kadangi žieduose jis rado
pawojingų ligų skėlas arba bak-
terijas. Kwietkas ant sawo tirinėj-
imų D-ras Freire paėmė ne isz mies-
ta sodų, bet isz tolesnių krasztų
ir tai esanczių ant augszta iszki-
lusių wietų, taigi tokių, kur pa-
prastai bakterijų yra daug ma-
žiaus. Wisuose wienok kwietkų
žieduose rado jis bakterijų lizdas:
wienos isz tų bakterijų buwo jau
mokslincziams pažistamos, kituo-
se gi žieduose rado ir wisi nau-
jas, iki eziol dar kitų mokslinczių
neuztikintas: žieduose Hibiscus rosa
sinensis ir malwų žieduose užliko
wisi dar nepažistamas bakterijų
weisles. Tuluose rožių žieduose
užliko jis weli kitokias bakterijas,
kurios tankiausiai pasitaiko ir ant
klampynių; tas paskutines D-ras
Freire laiko už galincias bei pa-
wuojingomis ir žmogaus sweikatai.
Rožų centifolij žieduose užliko
net dvi weisli bakterijų, isz kurių
wiena teipogi iki eziol dar kitų
mokslinczių ne buwo užtikta. Že-
duose Ipomej žieduose weli kitoki-
as bakterijas, wiena isz jų pa-
naszi į tas, kokias randa stowin-
cziuose; pagedusiuose wandenyse;
tą weislę Freire laiko teipogi už
wodingą žmonių sweikatai. Už
baigoje sawo raszo anai brazilij-
joniszkos mokslinczius sako, kad
isz sawo tirinėjimų jis persitkrino,
kad teip parwa, kaip ir kwap-
as žiedų turi esuriszimą su ras-
tomis žieduose bakterijomis,
kad lygiai kwietkų žieduose,
kaip ir juose surastose bakterio-
jose jis užliko tas pacias par-
wuojancias medegas. Apart to
užtėmjo, kad tos pacios kwepi-
anczių medegos, kurios duoda-
si isztraukti isz tulų kwietkų žie-
dų, yra teipogi bakterijose, besiwie-
siancziose tuose žieduose.
Taigi, isz tirinėjimų ano brazilij-
nizsko mokslincziaus iszpuola,
kad lygiai parwa, kaip ir kwapas
wisokių kwietkų žiedų pačina
nuo esanczių juose bakterijų. Ar
isz tikro teip yra, reikia wienok
palaukti tirinėjimų ant tos dir-
wos kitų mokslinczių.

Lietuvių Prateviai

MAZOJOJE AZIJOJE,
nuo senoves iki jie pateko po valdžia Persu.

Parasze Lietuvos Myletojas.

(Tasa.)

tas prie prakilnių Persų, nuduodamas, lyg
jis su anais sulygys yra ant maisto priesz
Dareją, ir dabar reikalauja, kad anie tuojau
pamisztu. Jo paslas Herminippos isz Atarnejo,
apgawo jį, ir nuneszė jo gramatas tiesiok pas
Artapherną. Satrapas liepė tas gramatas
ataduoti, kam buwo siustos, bet kad atsaky-
mai ant jų dėl Histiajo jam butu paquoti.
Atsakymai buwo tokie, kad Artaphernės ke-
letą Persų suimdino ir myriu korodino: o
Histiajos nusiminė, kad pasisekė sukelti
maisztą Sardėse¹⁾.

Atvykus Histiajui į Milėtą, Aristagoro
jau nebuwo, o ukėšai nenorėjo priimti grįž-
tančio despoto: tasai wienok bandė po neva-
lę į miestą nakczia iszveržti; bet aną iszmetė
ir net suzeidė anam sulaunį. Sugrįžęs į Chios,
nei czia negawo laivų į pagelbą; toliaus jis
kako į Lesbos, kur nuo gywentojų jis įgyjo 8
trirėmes, ir su jomis užėmęs Byzantion, ru-
bawojo ir stabdė Joniszkų pirkljbos laivus,
waziuojanczius ar isz Eukisno ar į tajį²⁾. Ki-
ti rązbajai to wilygo neverti minawonės.

Didelė Persų armija ir laivynė dabar po-
walei koncentrawojosi aplink Milėtą: armija
isz Mazosios Azijos, taipgi Kilikų ir Aigyp-
tėnų waiskas isz Kypso, nėt patys Kypri-
zkiai buwo atgabenti; o Phoinikų laivynė,
į 600 laivų, operawojo pajuryje³⁾. Pan-Jonis-
zkai duma nutarė palikti patiems Milėtenams
ginti sawos fortifikacijas, o talkininkai visi
kowosj ant laivų. Joniszkų wisa laivynė,
drauge su Ajolizskais Lesbizskais — į 353
laivų — buwo ant mustro palei salą Ladę.
80 laivų Milėtėnų plukuriawo ant deszinio
sparno, 100 laivų Chios — widuryje, 60 Sa-
miszkų laivų ant kairiojo sparno, tarpasgi
tarp laivų Milėtėnų ir Chios buwo užimtas
per 12 laivų isz Priėnės, 3 isz Myus ir 7 isz
Teos, o tarpas tarp laivų Chios bei Samis-
zkų buwo pripildytas 8 laivais isz Erythry,
3 isz Phokajos, ir 70 isz Lesbos⁴⁾. Wlenok
Persai ir Phoinikai abejojo, ar jis istengs
pergalėti Joniszkus ant marės. Dėlto jie
stengėsi supjudyti anuos sawo tarpe. Mat
abazė buwo dabar wisokie despota, kurių
Aristagoras, prasidedant maisztui, buwo isz-
gjęs isz miestų. Liepiant Artaphernui,
kožnas isz despotų neszė slaptas žinias dėl
ukėšų suwienytos laivynės, bandydami tuo-
sias atkalbinti nuo talkos ir žadėdami paguo-
das už paklusnumą, o kersztą už atkaklybę.
Nors tos žinios buwo siustos nuo kožno, neži-
niant kitiems, taciaus atsakymas wisur buwo
atmasus⁵⁾. Talkininkai pas Ladę, rodosi,
buwo wienybėje ir iszrinkėjime. Bėda buwo,
tiksliai ta, kad kožnas atskiras kontingensas
turėjo sawo wadus, o nebuwo nei wieno wyria-
usiojo wado. Tuomi butu galėjęs buti Diony-
sius isz Phokajos, bet jo kontingensas buwo
mažas ir dėlto jo paguoda menka. Rodo
tamjam persergiant⁶⁾. Graikai pasidavė po
jo wadovysta ir pradėjo atlikti manėvrsus.
Wairininkai bei hoplytai, po kaitra saulės,
turėjo atlikti musztą. Taip jie isztrwojo
per 7 dienas, galiaus pradėjo murmėti ir pa-
kelė maisztą⁷⁾, ir, nebeklausdami wado, ant
kranto ilšėjosi pasidare szėtrus. Abazas da-
bar pasidare scena waidų ir nepasitikėjimo.
Nebuwo jokio paderko. Samiszkiai nėt ap-
gaillistawo, kad nepaklausė slaptų pasijolij-
mų sawo iszwyto despoto Ajako, sunaus Sy-
losono⁸⁾; jie atnaujino derybas, ir žadėjo
apleisti musziawietę, kilus pragai. Ir isz tik-
ro abiem laivynėm pareinant į muszij, 60 Sa-
miszkų laivų nuwaziawo szalin, atskyrus 11
laivų, kurių kapitonai gėdinosi tokios wily-
gystės. Kiti taip pat padarė, sako; kad Les-
bizskiai buvę pirmutiniai desertieriais⁹⁾. Tik
100 laivų Chios, kurie buwo widuryje — ant
kožno laivo buwo po 40 parinktų, pilnai
ginkluotų kareiwų —, puikiai iszsiszkūrė nuo
kitų. Jie kowosi wienai ir drąsiai, kirsdami
smugį neprieteliui bei patys trotydami. Dio-
nysius isz Phokajos su sawo 3 laivais paėmė
tiksliai jau laivų Phoinikų. Bet tokia paveizda
neatpildė wilyngystės kitų. Pralossa Jonis-
zkų pas Ladę buwo pilninga ir nepataisoma.
Wieni Chios kareiviai daugiausiai nukentė;
nors tuli laivai palaimingai isztruko į Chios,
kriti buwo taip pažeisti, jog reikėjo pristoti
priartymos salawas Mykalės, kur žmonės
iszlipė bandė per Ephėzo teritoriją dasigauti
į szalį, skersai įjusalos gulinczią. Czion isz-

girstame su padyvu, kad Ephėzėnų moters
szwentė sawo Thesmophorias nakties mete,
po plynų dangumi, neapgywentoje dalyje te-
ritorijos, nebutyje sawų vyrų. Kada tie
Chios pabėgėliai įėjo į Ephėzo teritoriją
nakczia, o apie jų pribuwimą niekas nežinojo,
buwo mislyta, kad tai piratai ateina dėl pa-
gemžimo moterų, ir Ephėzėnai užpuolė ant
jų ir iszmuszė¹⁰⁾. Regimai Ephėzas nedalywa-
wo maizste, kaip, rodosi, Kolophon, Lebedos
arba Erai¹¹⁾.

Dionysius isz Phokajos, matydamas, kad
pralossa pas Ladę buwo puolimu Jonijos da-
lykų, ir kad jo gimtinė wėl patenka po Per-
sų valdžią, nei nebrįžo namon. Tuojau
po muszio jis iszkako į — Phoinikiją, kuri
likusi buwo be apgincancijos laivynės. Ten
jis pagrobė keletą pirkljbos laivų, ir laimė-
jo gerą pelną; potam kako į Siciliją, razba-
jawo priesz Karthagenus ir Tyrrhenus, ne-
kenkdamas niekur Graikams¹²⁾. Taipgi dido-
ka dalis Samiszkų iszsiszkauzė į Siciliją, už-
pykę ant wilyngių admiralų kowoje o dar la-
biaus ant artimo sugrįžimo jų despoto Ajako.
Jie apsigyweno Zanklės mieste¹³⁾.

Pergalė per Ladę pawilyjo Persams ap-
gulti Milėtą nuo marės ir žiamės pusij, 496 m.,
pirm Kr. g.: tai jie po sienomis mynas dėjo,
tai taranais jas muszo. Nepoiligam miestas
tapo paimtas szturmu, ir wargas teko mies-
tui. Vyrai tapė iszgalabyti, o kurie dar liko
gyvi, su moterimis ir waiskais, tapė kruwijoje
iszsiusti į Susą pas Dareją, kurs jiems pas-
kyrė sodybą Aepmėje, netoli nuo isztakos
Tigro upės. Diewnamis Branchidose tapo
nudegintas ir aprubawotas, kaip kad Hekata-
jos buwo isz anksto pranaszawęs. Turtai jo
uždengė kasztus Persų armijos. Sako, Milė-
to teritorija tapusi suwis nupustyta nuo
gywentojų — Persai pasilaikė miestą su pla-
tuma aplink, o kalnpuotą wietas pawėdė Ka-
riszkams isz Pedasos. Keletas Milėtėnų ra-
do wietą tarp Samiszkų iszeiwų į Siciliją¹⁴⁾.
Wlenok turėjo buti fleisti nauji Graikiszkai
gywentojai wėlians į Milėtą — nės jis wėl pa-
stojto Graikiszkų miestu, nors su sumozusia
galybeir swarba.

Puolimas Milėto patrukė su sawimi
greitą pasidawimą susėdiszkų miestų Karijo-
je, ir ateinanczią wasarą, 495 m., — Phoini-
kų laivynė pasilikio per žiemą Milėtą — Per-
sų armija ant žiamės ir ant marės wėl atwaja-
wo visus Azijos Graikus, kaip kontinento
teip ir ant salų¹⁵⁾. Chios, Lesbos ir Tenedos,
— miestai Chersonėzo, — Selymbria ir Pe-
rinthos Thrakijoj, — Prokonėzės ir Artakės
Propontyje, — visi tie miestai tapė paimti ir
apgrobti per Persų bei Phoinikų laivynę¹⁶⁾.
Gywentojai Byzantiono ir Chalkedono isz di-
desnės dalies pabėgo, nelaukdami anų prisi-
artinant, į Mesembriją; ir Athenėnas Miltia-
dės tik su wargu pasprudo isz sawos bustynės
Chersonėze į Athenus. Graibszai jo taip arti
buwo, juog wienas isz jo laivų, su jo sunumi
Metiochu pateko aniems ir rankas. Kadangi
Miltiadės buwo Graikus raginęs suardyti
tiltą per Dunojų, laike Skythiszkosios ekspe-
dicijos, tai Phoinikai tuomi stropiaus stengė-
si pagauti jį patį, kaip pirmiausia suiminį
isz wisų Graikų dėl Persų karalius; wlenok
tasai, kada Metiochą, sunų Miltiadao, atwėdė
pas jį Susą, ne tik anam nieko pikto nedarė,
bet dar mandagiai apsiėjo, ir davė Persiszką
moterį su patogiu užlaikymu¹⁷⁾.

Bet kitaip apsiėjo Persų generolai su
miestais paj

